

Mångfunktionella växter

Fredrik Sandström

Intresset för våra livsmedels ursprung ökar för tillfället. I kombination med att vilja odla sin egen mat, i alla fall delvis, kommer intresset för att odla mångfunktionella växter att väckas hos många odlare. När odlingsarealen kanske är begränsad och det är prydnadsväxter som traditionellt odlats på dessa ytor, kan lite nytänk i växtval vara lösningen på hur man kan kombinera nytta med nöje.

I den halvskuggiga delen av trädgården kan kanske en del av inramningen i trädgårdsrum förverkligas med bärtry (*Lonicera caerulea* v. *kamtschatica*). En friväxande häck av denna typ är tät och lättskött och ger goda bär relativt tidigt på säsongen. Varierar man dessutom med några sorter så förlängs skördetiden.

Om man väljer att plantera bäraronia (*Aronia mitschurinii* 'Viking') i stället för slånaronia, ger det möjlighet att skörda näringsrika hushållsbär från den växtplatsen. Dubbel nytta får man också om man väljer uppstammade varianter av vinbär eller bäraronia där det behövs ett litet

träd för att ge höjd åt planteringen.

Fyrbär (*Ribes aureum* 'Black Gem') representerar begreppet "mångfunktionell växt" på bästa sätt. Den är tålig och lättodlad med vackert växtsätt, den blir 1,2 – 1,5 m hög, har fina gula doftande blommor och vackra gröna blad som får fantastiskt fin höstfärg. Dessutom har den söta svarta bär, vilket gör att den har många funktioner i trädgården.

Mångfunktionella växter hittas också i andra växtgrupper, t.ex. i grönsakssorter. Ampeltomat 'Tumling' med körsbärsstora röda tomater eller 'Hundreds & Thousands' med mängder av små tomater är både dekorativa och ger goda tomater. Frilandsgurkan 'Mini stars' är också lämplig i ampel.

Salladsärtsorten 'Tom Thomb' och bönsorten 'Mascotte' lämpar sig för odling i kruka eller balkonglåda. 'Rainbow Treasure F1' jordgubben med vita, rosa och röda blommor lämpar sig också bra i sammanhanget. Squashsorten 'Patio Star F1' är

Zucchini *Patio Star* kan odlas i kruka. De vackra gula blommorna lyser upp terrassen eller balkongen.

Bild: Schetelig

en specialsart lämplig för kruka vilket ger möjlighet att odla grönsaken även på en liten odlingsareal. Många kryddväxter har också vackert växtsätt som gör att de kan användas i samplanteringar.

Växter som används som mångfunktionella ställer extra krav på skötseln. Bekämpningsmedel och växtreglerare är typiska ämnen som kan göra att växten inte är lämplig som föda och således inte längre är mångfunktionell.

Ampeltomaten 'Hundreds & Thousands' är både dekorativ och ger en riklig och välsmakande skörd.

Bild: Schetelig

